

VAI TRÒ VÀ TRÁCH NHIỆM CỦA XÃ HỘI TRONG PHÒNG, CHỐNG THAM NHŨNG TẠI TỈNH QUẢNG BÌNH THỰC TRẠNG VÀ GIẢI PHÁP

HỒ QUỐC LONG

Ban Nội chính Tỉnh ủy Quảng Bình

Quảng Bình là tỉnh thuộc khu vực Bắc Trung Bộ, có tổng diện tích tự nhiên 8.050km², trong đó phần lớn là đồi núi, dân số gần 90 vạn người. Toàn tỉnh có 06 huyện, 01 thị xã và 01 thành phố; có 02 huyện miền núi là Tuyên Hóa và Minh Hóa; 159 xã, phường, thị trấn. Nhiều năm qua, Đảng bộ tỉnh Quảng Bình luôn xác định công tác phòng, chống tham nhũng (PCTN) là một trong những công tác trọng tâm của cấp ủy, chính quyền từ tỉnh đến cơ sở; nhiều giải pháp phòng ngừa được quan tâm tập trung chỉ đạo; tinh thần trách nhiệm của các cấp ủy, tổ chức đảng, trước hết là người đứng đầu trong các cơ quan, đơn vị, địa phương (gọi tắt là đơn vị) từng bước được nâng cao; công tác điều tra, truy tố, xét xử các vụ án tham nhũng được tiến hành kịp thời, đúng luật định, nhận được sự đồng tình của dư luận... Vì vậy, tình hình tham nhũng, lãng phí trên địa bàn tỉnh có sự chuyển biến tích cực; tham nhũng từng bước được kiềm chế, củng cố niềm tin cho cán bộ, đảng viên và nhân dân quyết tâm cùng Đảng và Nhà nước trong công cuộc PCTN, góp phần phát triển kinh tế - xã hội, giữ vững an ninh chính trị, trật tự, an toàn xã hội trên địa bàn.

Thực trạng chung công tác phòng chống tham nhũng ở tỉnh Quảng Bình

Cán bộ, công chức cơ bản có nhận thức đúng đắn về phòng ngừa và PCTN, được nhân dân tin tưởng, góp phần nâng cao hiệu

quả quản lý nhà nước, ổn định và phát triển kinh tế - xã hội, củng cố vững chắc quốc phòng, an ninh.

Công tác PCTN nhận được sự quan tâm lớn, với sự vào cuộc, quyết tâm của cả hệ thống chính trị và ý thức trách nhiệm cao của các cấp, các ngành trong tỉnh, sự cố gắng của các cơ quan chức năng, các tổ chức, đoàn thể, cơ quan báo chí, truyền thông và nhất là vai trò quan trọng của quần chúng, nhân dân để công tác PCTN có những chuyển biến tích cực cả về nhận thức và hành động.

Các cơ quan, đơn vị chức năng phối hợp và thực hiện tốt chức năng, nhiệm vụ của mình trong xử lý các vụ án, vụ việc nghiêm trọng, phức tạp, dư luận xã hội quan tâm về tham nhũng trên địa bàn tỉnh.

Công tác tham mưu, đề xuất của Ban Nội chính Tỉnh ủy cho Thường trực Tỉnh ủy trong lãnh đạo, chỉ đạo xử lý các vụ án, vụ việc nghiêm trọng, phức tạp, dư luận xã hội quan tâm về nội chính, tham nhũng trên địa bàn tỉnh được thực hiện chủ động, kịp thời; được Thường trực Tỉnh ủy ghi nhận, đánh giá cao, có chất lượng và nhận được sự đồng thuận của nhân dân.

Đặc biệt, thông qua công tác tiếp nhận và xử lý đơn thư khiếu nại, tố cáo của công dân; thông qua việc cung cấp thông tin từ báo chí và hệ thống các phương tiện thông tin truyền thông; sự vào cuộc của toàn xã hội, trong thời

gian qua, các hành vi “tham nhũng vặt” xảy ra trên địa bàn tỉnh đã được kịp thời tham mưu, xử lý dứt điểm, như: (1) Vụ án “Tham ô tài sản” xảy ra tại Quỹ Bảo trợ trẻ em tỉnh thuộc Sở Lao động - Thương binh và Xã hội tỉnh Quảng Bình: Đây là vụ án được phát hiện qua công tác thanh tra. Đến nay, cơ quan cảnh sát điều tra đã khởi tố vụ án, khởi tố bị can; (2) Vụ việc sai phạm xảy ra tại dự án Môi trường và Biến đổi khí hậu thành phố Đồng Hới: Ngay khi tiếp nhận đơn thư tố cáo, thông tin trên các phương tiện thông tin truyền thông, Ban Nội chính Tỉnh ủy Quảng Bình đã thành lập tổ nắm tình hình, phối hợp Ủy ban Kiểm tra Tỉnh ủy kịp thời tham mưu Thường trực Tỉnh ủy chỉ đạo chuyển hồ sơ sai phạm đến cơ quan điều tra. Đến nay, cơ quan điều tra Quân khu IV đã khởi tố 01 vụ án; Cơ quan cảnh sát điều tra Công an tỉnh tiếp tục củng cố hồ sơ để khởi tố vụ việc sai phạm tại gói thầu rà phá bom mìn để xây dựng Nghĩa trang xã Bảo Ninh. (3) Vụ việc liên quan dự án xây dựng siêu thị Hiệp Hợp: Vụ việc do người dân gửi đơn tố cáo quá trình triển khai thực hiện dự án các thành viên Ban Quản lý Hợp tác xã Thượng Giang đã lập không 05 giấy chuyển nhượng quyền sử dụng đất (thực tế những người này không có đất) nhằm mục đích hưởng số tiền bồi thường giải phóng mặt bằng. Ban Nội chính Tỉnh ủy đã thành lập tổ công tác để nắm tình hình theo nội dung đơn tố cáo, qua đó tham mưu lãnh đạo Ban chỉ đạo Thường trực Huyện ủy Lệ Thủy chỉ đạo các cơ quan chức năng tiến hành thanh tra đột xuất việc thực hiện dự án, sau khi có kết luận thanh tra đã tiến hành xử lý các cá nhân, tổ chức có sai phạm, kịp thời ổn định tình hình. (4) Vụ việc thông tin các bài báo đăng tải trên các tờ báo điện tử Vietnamnet, Dân trí,... phản ánh ông Đinh Thanh Thơ - Chủ tịch UBND xã Xuân Hóa sử dụng ngân sách làm đường về nhà riêng của mình: Qua dư luận, báo chí, Ban

Nội chính Tỉnh ủy đã chỉ đạo Thường trực Huyện ủy Minh Hóa chỉ đạo các cơ quan chức năng có thẩm quyền tiến hành kiểm tra, thanh tra kết luận kịp thời, chính xác, đầy đủ các giai đoạn quản lý dự án do báo nêu. Qua đó đã chỉ đạo cấp có thẩm quyền tổ chức kiểm điểm, xử lý kỷ luật các tổ chức, cá nhân có sai phạm, ổn định tình hình trên địa bàn. (5) Vụ án Nguyễn Ngọc Sơn về tội “Lạm dụng tín nhiệm chiếm đoạt tài sản”. (6) Vụ án việc sai phạm của chủ đầu tư (UBND xã Trung Hóa) và đơn vị thi công (Công ty TNHH Hoàng Bảo Anh) công trình: Đường giao thông nông thôn nội vùng Thanh Liêm 1, 2 xã Trung Hóa (là vụ án được phát hiện qua cuộc rà soát các kết luận thanh tra kinh tế - xã hội năm 2016 của Ban Nội chính Tỉnh ủy). (7) Vụ việc Ban Nội chính Tỉnh ủy thông qua rà soát các cuộc thanh tra kinh tế - xã hội năm 2017 đã chỉ đạo Kho bạc Nhà nước tỉnh thu hồi tiền của Công ty TNHH tư vấn xây dựng Quảng Ninh, Công ty TNHH thương mại và xây dựng cấp thoát nước Thái Hòa, Công ty TNHH Long Phú (là số tiền các công ty tạm ứng của chủ đầu tư nhưng chưa thi công). (8) Qua công tác thanh tra, giải quyết khiếu nại, tố cáo, từ 2016 đến 2018, ngành thanh tra đã chuyển hồ sơ nhiều vụ việc có dấu hiệu tội phạm sang cơ quan cảnh sát điều tra để tiếp tục điều tra làm rõ. Cụ thể: Năm 2017, UBND huyện Bố Trạch đã chuyển 02 hồ sơ vụ việc có dấu hiệu tội phạm sang cơ quan Công an huyện Bố Trạch để điều tra làm rõ theo quy định của pháp luật (gồm: vụ Thanh tra việc chấp hành các quy định của pháp luật trong lĩnh vực đất đai tại xã Phúc Trạch, huyện Bố Trạch và vụ thanh tra công tác quản lý tài chính tại Phòng Y tế huyện Bố Trạch). Năm 2018, UBND thị xã Ba Đồn đã chuyển hồ sơ cho cơ quan cảnh sát điều tra Công an thị xã Ba Đồn vụ thanh tra đột xuất về công tác quản lý thu, chi tài chính tại Trạm Khuyến nông thị xã Ba

Đồn và Thanh tra tỉnh đã chuyển hồ sơ sang cơ quan cảnh sát điều tra Công an tỉnh...

Từ một số minh chứng nêu trên cho thấy, thời gian qua, đã có sự tham gia rất tích cực của xã hội thông qua các kênh như khiếu nại, tố cáo của công dân; báo chí; phương tiện truyền thông;... đã giúp cho các cơ quan, đơn vị chức năng xử lý kịp thời, đúng luật định các hành vi “tham nhũng vặt” trên địa bàn. Có được kết quả trên chính là nhờ sự đồng lòng, chung sức của các cá nhân, tổ chức bởi đấu tranh chống tham nhũng trước hết là trách nhiệm của các cơ quan nhà nước thì việc tham gia tích cực vào cuộc đấu tranh đó vừa là quyền, vừa là trách nhiệm của các tổ chức và từng thành viên trong xã hội; mọi người dân tỉnh Quảng Bình đều có trách nhiệm tham gia, tham gia tích cực để ngăn chặn, đẩy lùi, tiến tới xóa bỏ các điều kiện tồn tại của tham nhũng ra khỏi đời sống xã hội.

Vai trò của xã hội thể hiện ở việc thực hiện chức năng giám sát, phản biện đối với hoạt động của bộ máy nhà nước nói chung và trong công tác PCTN nói riêng. Xã hội có quyền đòi hỏi nhà nước thực hiện đúng chức năng của mình cũng như đòi hỏi phải xử lý nghiêm minh hành vi vi phạm của đội ngũ cán bộ, công chức, những người hưởng lương từ ngân sách nhà nước, hình thành nên từ sự đóng góp của các thành viên trong xã hội. Tại Luật Phòng, Chống tham nhũng năm 2005 đã có những quy định tạo cơ sở pháp lý để xã hội tham gia đấu tranh chống tệ tham nhũng qua việc quy định vai trò và trách nhiệm của Mặt trận Tổ quốc Việt Nam và các tổ chức thành viên; vai trò và trách nhiệm của báo chí; vai trò và trách nhiệm của doanh nghiệp, hiệp hội ngành nghề; trách nhiệm của công dân và ban thanh tra nhân dân với các loại hình tham gia thích hợp tính chất hoạt động của các tổ chức này, theo đó:

- Mặt trận Tổ quốc Việt Nam và các tổ chức

thành viên của Mặt trận có trách nhiệm: (1) Tuyên truyền, vận động nhân dân thực hiện pháp luật về PCTN; phản biện xã hội, kiến nghị hoàn thiện chính sách, pháp luật về PCTN; kiến nghị việc thực hiện các biện pháp phòng ngừa, phát hiện, xử lý tham nhũng. (2) Động viên nhân dân tham gia tích cực vào việc phát hiện, phản ánh, tố cáo, cung cấp thông tin về hành vi tham nhũng. (3) Cung cấp thông tin cho cơ quan, tổ chức, đơn vị, cá nhân có thẩm quyền trong việc phát hiện, xử lý tham nhũng. (4) Giám sát việc thực hiện pháp luật về PCTN.

- Cơ quan báo chí, nhà báo: (1) Có trách nhiệm đấu tranh chống tham nhũng, đưa tin về hoạt động PCTN và vụ việc tham nhũng. (2) Có quyền yêu cầu cơ quan, tổ chức, đơn vị, cá nhân có thẩm quyền cung cấp thông tin liên quan đến hành vi tham nhũng; cơ quan, tổ chức, đơn vị, cá nhân được yêu cầu có trách nhiệm cung cấp thông tin theo quy định của pháp luật về báo chí và quy định khác của pháp luật có liên quan. (3) Phản ánh khách quan, trung thực và chấp hành các quy định khác của pháp luật về báo chí, quy tắc đạo đức nghề nghiệp khi đưa tin về hoạt động PCTN và vụ việc tham nhũng.

- Doanh nghiệp, hiệp hội doanh nghiệp, hiệp hội ngành nghề: (1) Có trách nhiệm tuyên truyền, động viên người lao động, thành viên, hội viên của mình thực hiện quy định của pháp luật về PCTN; tổ chức thực hiện các biện pháp phòng ngừa, phát hiện tham nhũng; kịp thời thông báo với cơ quan có thẩm quyền về hành vi tham nhũng. (2) Có trách nhiệm kiến nghị hoàn thiện chính sách, pháp luật về PCTN. (3) Có thẩm quyền phối hợp với hiệp hội doanh nghiệp, hiệp hội ngành nghề tổ chức diễn đàn đề trao đổi, cung cấp thông tin, phục vụ công tác PCTN.

- Công dân và ban thanh tra nhân dân: (1)

Công dân tự mình hoặc thông qua ban thanh tra nhân dân, ban giám sát đầu tư của cộng đồng hoặc thông qua tổ chức mà mình là thành viên tham gia PCTN; ban thanh tra nhân dân, ban giám sát đầu tư của cộng đồng, trong phạm vi nhiệm vụ, quyền hạn của mình, giám sát việc thực hiện pháp luật về PCTN.

Tuy nhiên, công tác PCTN trên địa bàn tỉnh Quảng Bình trong thời gian qua vẫn chưa đáp ứng được đòi hỏi của thực tiễn; vẫn còn nhiều hạn chế so với yêu cầu và kỳ vọng của nhân dân, như: Công tác tuyên truyền, phổ biến, giáo dục về PCTN chưa tạo được chuyển biến căn bản về nhận thức của cán bộ, đảng viên và nhân dân trong PCTN; trách nhiệm, năng lực lãnh đạo, sức chiến đấu của một số cấp ủy, tính tiên phong, gương mẫu của một bộ phận cán bộ, đảng viên chưa cao; việc thực hiện các giải pháp phòng ngừa tham nhũng tại một số đơn vị chưa được quan tâm đúng mức, mang nặng tính hình thức; một số giải pháp phòng ngừa tham nhũng hiệu quả thấp; việc rà soát, đánh giá, sửa đổi, bổ sung nhằm khắc phục những sơ hở của cơ chế, chính sách, pháp luật về quản lý kinh tế - xã hội còn chậm, chưa đáp ứng yêu cầu trong PCTN; việc tự kiểm tra, phát hiện tham nhũng trong các đơn vị còn yếu, một số trường hợp chưa xử lý triệt để; việc phát hiện tham nhũng qua công tác thanh tra, kiểm tra còn hạn chế... Thực trạng trên do nhiều nguyên nhân, nhưng chủ yếu là các nguyên nhân sau:

- Một số cơ quan, đơn vị và người đứng đầu chưa quyết liệt trong chỉ đạo, tổ chức thực hiện công tác PCTN. Nguyên tắc tập trung dân chủ, tự phê bình và phê bình ở nhiều nơi bị buông lỏng. Việc tổ chức thực hiện các chủ trương, chính sách của Đảng, pháp luật Nhà nước, ở một số nơi chưa tốt, kỷ cương, kỷ luật không nghiêm, còn có biểu hiện nói không đi đôi với làm hoặc làm chiếu lệ.

- Thể chế, chính sách về quản lý kinh tế - xã

hội trên nhiều lĩnh vực vẫn còn sơ hở, bất cập, thường xuyên thay đổi, còn chồng chéo, mâu thuẫn; chưa minh bạch, chưa xóa bỏ được cơ chế “xin, cho”, là điều kiện dung dưỡng và làm nảy sinh tham nhũng, nhất là trên lĩnh vực quản lý đất đai, tài nguyên, khoáng sản, đầu tư xây dựng, quản lý vốn, tài sản nhà nước, tổ chức cán bộ, tín dụng, ngân hàng...

- Nhiều quy định của Luật PCTN và các văn bản dưới luật khi triển khai trong thực tiễn đã bộc lộ hạn chế như việc kê khai tài sản, thu nhập còn hình thức; xử lý trách nhiệm người đứng đầu còn vướng mắc, chưa nghiêm; chuyển đổi vị trí công tác thiếu tính khả thi; trách nhiệm giải trình của người có chức vụ, quyền hạn chưa rõ ràng; công khai minh bạch còn hình thức, đối phó...

- Công tác tuyên truyền, phổ biến, giáo dục pháp luật về PCTN chưa sâu rộng nên chưa đến được hầu hết các tầng lớp nhân dân; chưa phát huy hết vai trò, trách nhiệm của xã hội và nhân dân trong PCTN; một số nơi có tình trạng những việc làm đúng, gương người tốt không được đề cao, bảo vệ; những sai sót, vi phạm không được phê phán, xử lý nghiêm minh. Vai trò giám sát của nhân dân thông qua Mặt trận Tổ quốc và các đoàn thể chính trị - xã hội hiệu quả chưa cao.

Giải pháp về phòng chống tham nhũng ở tỉnh Quảng Bình

Để nâng cao hơn nữa hiệu quả công tác PCTN của tỉnh Quảng Bình, nhất là vai trò giám sát của nhân dân thông qua Mặt trận Tổ quốc và các đoàn thể chính trị - xã hội đối với công tác PCTN, trong thời gian tới, thiết nghĩ bên cạnh những giải pháp cần thực hiện đối với các cơ quan nhà nước thì việc thực hiện các giải pháp đối với các cá nhân và tổ chức xã hội để lôi kéo sự tham gia đồng đạo của quần chúng, tạo sức mạnh toàn dân, sự đoàn kết, chung sức, chung lòng trong công cuộc PCTN

là rất cần thiết.

Thứ nhất, tiếp tục tuyên truyền phổ biến, giáo dục pháp luật về PCTN đối với cán bộ, công chức, viên chức và nhân dân. Trong đó, cần đẩy mạnh và đa dạng hóa sâu, rộng các hình thức tuyên truyền, phổ biến, giáo dục pháp luật về PCTN; mở chuyên mục trên cổng thông tin điện tử của tỉnh; khuyến khích các sở, ngành, huyện, thành phố, thị xã mở chuyên mục về PCTN, thực hành tiết kiệm, chống lãng phí trên trang thông tin điện tử và thường xuyên cập nhật thông tin về PCTN; báo chí và các phương tiện thông tin đại chúng tăng cường đăng tải, phát thanh, truyền hình các tin, bài, phóng sự... mang nội dung thông tin về PCTN.

Thứ hai, tăng cường vai trò giám sát trong công tác PCTN, lãng phí. Trong đó:

- Ủy ban Mặt trận Tổ quốc và các tổ chức thành viên của Mặt trận Tổ quốc, các tổ chức xã hội, tổ chức xã hội - nghề nghiệp đề cao vai trò của mình trong công tác PCTN, lãng phí.

- Phát huy tốt hơn nữa vai trò của báo chí trong công tác PCTN, lãng phí; các cơ quan, tổ chức có kế hoạch bảo đảm việc cung cấp thông tin kịp thời, chính xác về các vụ việc tham nhũng, lãng phí cho các cơ quan báo chí theo đúng quy định của pháp luật.

- Xây dựng các văn bản quy phạm pháp luật để phát huy vai trò của doanh nghiệp, hiệp hội doanh nghiệp, hiệp hội ngành nghề trong

PCTN thông qua việc xây dựng và thực hiện văn hóa kinh doanh lành mạnh; phối hợp với các cơ quan nhà nước có thẩm quyền để ngăn chặn và phát hiện kịp thời cán bộ, công chức có hành vi nhũng nhiễu, đòi hỏi lộ.

Thứ ba, nâng cao hơn nữa vai trò giám sát của công dân thông qua việc nâng cao chất lượng việc ứng dụng CNTT trong giải quyết các thủ tục hành chính ở các cơ quan, đơn vị nhà nước.

Thứ tư, cấp ủy các cấp cần tiếp tục quan tâm lãnh đạo, chỉ đạo và tạo điều kiện thuận lợi để nâng cao hơn nữa vai trò giám sát của các cơ quan, đơn vị, tổ chức trong công tác PCTN trên địa bàn tỉnh.

Thứ năm, việc triển khai thực hiện các biện pháp giữa phòng và chống tham nhũng phải được thực hiện đồng bộ.

Mặc dù còn nhiều khó khăn, thách thức, nhưng dưới sự lãnh đạo của Đảng; sự quản lý, điều hành của Nhà nước; sự nỗ lực của các cấp, các ngành và sự tham gia chủ động, tích cực của toàn xã hội, nhất định chúng ta sẽ từng bước đẩy lùi tham nhũng, góp phần xây dựng Đảng, bộ máy Nhà nước trong sạch, vững mạnh, hoạt động hiệu lực, hiệu quả; đội ngũ đảng viên, cán bộ, công chức liêm chính; củng cố niềm tin của nhân dân và cộng đồng quốc tế, bảo đảm vững chắc cho ổn định và phát triển bền vững của đất nước ■

**Chín mươi Xuân kết trái đơm hoa, ý Đảng lòng dân hiệp chữ đồng
Bảy lăm Tết sinh chồi nảy lộc, bút phá tiềm năng trí tuệ thông**

NGUYỄN VĂN THANH